

אבר מן החי בישראל ובבני נח

[סברת 'מי איכא מידי דלישראל שרי ולב"נ אסור'
קודם מתן תורה]

והרא"מ ביאר באופן נוסף, שהאחים נהגו התר במפרכסת הגם שהיו בגדר 'בני נח', וכדעת רב פפא דמי שהתיר מפרכסת אף לב"נ דמי איכא מידי דלישראל שרי ולב"נ אסור. ותניא כוותיה. [ויוסף היה סבור כסברת רב אחא בר יעקב שאסר מפרכסת לב"נ. כן ביאר הפרשת-דרכים]. וע"ז תמה מהר"ש יפה הלא אף ר"פ לא התיר אלא משום שהותר לישראל, אבל עד שלא הותר להם, לא הותר אף לבני נח. וכן הקשה המהר"ל שם.

אך דעת הרא"מ, פירש בספר פרשת דרכים (שם), שסברת 'מי איכא מידי דלישראל שרי ולב"נ אסור' מכרחת שלב"נ לא נאסר הדבר מעולם, שהרי כך פירש רש"י (בסנהדרין נט.). ליכא מידי וכו' - שכשיצאו ישראל מכלל בני נח, להתקדש יצאו ולא להקל. הרי מזה שישראל מותרים בדבר, אות וסימן שגם בני נח לא נאסרו מעולם בכך, כי לא יתכן שיצאו ישראל להקל מדין בני נח.

אלא שעדיין הדברים אינם מבוררים. ראשית, הקשה הפמ"ג (בספרו קיצור פרשת דרכים), נהי דנקטינן סברת 'מי איכא מידי' כסימן והוכחה שאף קודם מתן תורה הותר הדבר לב"נ, סוף סוף בשר המפרכסת לא הותר אלא אם נשחטה בשחיטה כדינה וכמצוותה, והרי עד מתן תורה לא היתה שחיטה כמצוותה שהרי עדיין לא ניתנה מצות שחיטה למעשה. וזה על דרך סברת הגרי"ז (המובאת בשיעור הקודם) שלכך לא מל אברהם אבינו עד שלא נצטווה, לפי שעדיין לא חל שם 'ערלה' עד שלא נאמרה לו המצוה. וכן לענין גדר 'אישות' אצל האבות; הגם שקיימו כל התורה, אך הואיל ולא ניתנה מצות קידושין, לא היתה זו אותה האישות שהתורה דיברה עליה. אף כאן, אין זו 'שחיטה' כמצוותה המתרת את האבר מן החי.¹

[סברת 'מי איכא מידי', סימן או סיבה]

ועוד יש להקשות: אף אם תמצו לומר שהיתה להם תורת 'שחיטה' בישראל, וכמו שדרשו על 'וטבוח טבח והכן' דגבי יוסף, עדיין הדברים טעונים באור, כי אמנם רש"י בסנהדרין פירש סברת 'מי איכא מידי דלישראל שרי...' שעניינה כסימן והוכחה שאף לגוי מותר, אבל בחולין (קב.) פירשה באופן אחר, שכתב לענין הך דינא דמפרכסת לאחר שחיטה מותרת אף לב"נ [וכרב פפא]: מיגו דמכשרה לה השחיטה בישראל מכשרה ליה לב"נ. הרי משמע שההתר

[אכילת בשר המפרכסת לאחר שחיטה קודם מתן תורה]

[מח' המפרשים האם למשפחת האבות היה דין 'ישראל' לקולא]

א) על הפסוק 'ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם' הביא רש"י מהמדרש, כל רעה שהיה רואה באחיו בני לאה היה מגיד לאביו, שהיו אוכלין אבר מן החי וכו'. וכבר תמה רבי אליהו מזרחי, כיצד יתכן שהשבטים עשו כן. גם מדוע יוסף לקח על כך והרי לא הגיד לאביו אלא מה שראה. ופירש שהיו אחי יוסף חותכים בשר מהבהמה לאחר שחיטה בעודה מפרכסת.¹ ויוסף היה סבור שאסור הדבר משום אבר מן החי, ואין הדבר כן, כי בישראל אין איסור אבמ"ה במפרכסת לאחר שחיטה, דעד כאן לא פליגי אמוראי (בחולין לג) אלא בגוי, שהואיל ואין להם דין שחיטה, אמר רב אחא בר יעקב שאינו יוצא מידי אבר מן החי עד שתמות ואילו המפרכסת לאחר שחיטה היא עדיין כחיה לכל דבריה, ורב פפא פליג אף בגוי וסובר שיותר במפרכסת לאחר שחיטה משום דליכא מידי דלישראל שרי ולבן נח אסור, אבל בישראל לכו"ע בשחיטה תליא מלתא וכיון ששחטה יצאה מידי איסור אבר מן החי.

ולא פירש הרא"מ מה היה יוסף סבור שחשבם לאוכלי אבר מן החי, ובמה נחלק עם אחיו. אך כבר נמצא כתירוץ במושב זקנים מבעלי התוס', ושם מבואר שיוסף סבר שיש להם דין בני נח. וכן פירש הפרשת-דרכים (בדרוש הראשון) מדנפשיה, שהשבטים סברו שיצאו מכלל בני נח להיות להם דין 'ישראל' אף לקולא, לכך נהגו התר במפרכסת, ויוסף סבר שלא יצאו מדין 'בני נח' להקל. יעו"ש בהרחבה. אמנם הביא הפר"ד שכבר תמה מהר"ש יפה הלא בני יעקב תורת 'בני נח' עליהם, ורק לישראל נתחדשה הלכה להתיר להם. וכן הקשה מהר"ל (בגור אריה), שרחוק לומר שהיו האבות בכלל ישראל אף לקולא, וכמו שנתבאר בשיעורים הקודמים שאמנם אף קודם מתן תורה היה שם 'משפחת ישראל' ותורת 'גירות' להסתפח למשפחה זו, אבל לא בגדר קדושת ישראל של תורה ומצוות.

¹ כדאמרינן (בחולין לג) הרוצה שיבריא - חותך כזית בשר מבית שחיטתה של בהמה וכו'. ועוד, הלא מבואר בגמרא (שם) שכל אכילת בני מעיים וריאה חשיב כאכילת מפרכסת, כי ע"ז פסיקת הסימנים בשחיטה הוה כמאן דמנחי בדיקולא וכאילו ניתקם בעודה חיה. וא"כ בכל אכילת בהמה שנתחכו סימניה יש בחלקים ממנה איסור אכילת אבמ"ה לב"נ.

ונפקא מינה בכל זה במכירת בהמה שחוטה בשלמותה לגוי, שהרי מבואר בגמרא (חולין לג. אליבא דריש לקיש) שעל ידי שחיטת הסימנים נידונים בני המעיים והריאות כמנחי בדיקולא, שהרי ניתקו מהבהמה בחיתוך הקנה והוושט, א"כ לדעת הרמב"ם אסור ליתנה לנכרי משום 'לפני עור' כדאמרינן בגמרא שאסור להושיט אבר מן החי לבני נח. ואמנם המנהג להקל בדבר ולמכור לנכרי בהמה בשלמותה כשנתעוררה בה שאלה - וזה כדעת הרשב"א וש"פ שכשם שהותרה לישראל בשחיטה, כן מותרת לנכרי.

וכל זה בשחיטת ישראל, אבל גוי או שאר פסולים ששחטו, או בבהמות טמאים שאין השחיטה מתירתן, לכו"ע אסור לאכול מבשר המפרכסת עד שתמות - לפי מה שנוקטים כרבי יוחנן (בחולין קכא) ודלא כחזקיה, שהמפרכסת כחיה ויש בה איסור אבר מן החי.

[מקור ההלכה שהשחיטה מהוה 'מתיר' לאיסור אבר מן החי]

(אבר ובשר המדולדלין)

והנה בעיקר הדבר שהשחיטה מתירה איסור אבר מן החי בישראל, עמד הפרי-מגדים (ביו"ד כח) על מקור הדין בתורה, דלמא עד שלא מתה אסורה כולה משום אבר מן החי. ובפרי יצחק (ח"ב כג) וזכר יצחק (לג) כתבו שלמדנו זאת מדין אבר ובשר המדולדלין, דדרש ריו"ח מקרא (בחולין עד.) ד'וכל אשר יפול עליו מהם במותם יטמא' - מיתה עושה ניפול ואין שחיטה עושה ניפול. כלומר שאם מתה הבהמה לוקין על אכילת האבר המדולדל משום אבר מן החי, דחשבינן ליה כמו שנפל מן הבהמה בחייה, אבל אם נשחטה - אינו לוקה על אכילת האבר. הרי שאעפ"י שדלדול האבר חשיב כמו שפרש, השחיטה והמתייחסת גם לאבר, שהרי לא הופרד לגמרי] מהוה 'מתיר' לאיסור אבר מן החי. ומכאן שמענו כמו כן לענין מפרכסת⁴. ויש להאריך בענין זה בפ"ע.

[דינא ד'בן פקועה]

ג) עוד יש לראות מקור אחר לכך שהשחיטה מהוה 'מתיר' לאיסור אבר ובשר מן החי - מדין בן פקועה, כלומר ולד הנמצא בבהמה לאחר שנשחטה ונפקעה

⁴ נקטינן כר"פ, אבל להרמב"ם אסור דהא כלפי ב"נ ליכא התירא בשחיטה והרי מיתה עושה ניפול.

⁴ רצ"ע, הלא קרא לענין טומאה מיירי, ולענין זה היה עיקר הנידון בסוגיא אם מיתה עושה ניפול, וכלפי זה אשמעינן קרא שהשחיטה מוציאה את האבר המדולדל מידי נבלה [ונראה שיסוד הלימוד הוא שעל ידי המיתה דיינינן להאבר כאילו נפל רגע קודם המיתה, והיינו 'מיתה עושה ניפול' - כאילו המיתה עשתה את הנפילה, דדיינינן שחיות האבר קדמה להסתלק קודם למיתת כולה, משא"כ בשחיטה כיון שהיא עדיין חיה גם האבר חיו, אבל אם נקטינן השתא דאין השחיטה מתיר לאיסור אבמ"ה, היכן שמענו מקרא זה להתיר, והלא השחיטה אינה קובעת כלום לענין דין זה. ועל כרחק לומר שרק מפני שידענו ממקום אחר שהשחיטה מתרת אבמ"ה הגם שהמפרכסת כחיה, ממילא ידענו שאף האבר המדולדל התירה [שהרי באותו זמן היה האבר חי ומחובר].

לישראל מהוה סיבה להתיר ב"נ. ופירש הגרא"ו (קובץ שמועות חולין לג) דאמנם הא והא איתנהו בהך כללא; סימן וסיבה. ובכל מקום פירש רש"י כפי עניינו; בסנהדרין מיירי במעוה שנאמרה לבני נח ולא נשנתה בסיני, דא"ר יוסי בר חנינא: לישראל נאמרה ולא לבני נח. ופרכינן אדרבה, מדלא נשנית בסיני, לב"נ נאמרה ולא לישראל. ומתריץ ליכא מידעם דלישראל שרי ולגוי אסור, ועל זה פרש"י שלהתקדש יצאו ישראל ולא להקל. והנה שם אין מדובר על איסור והתר דוקא אלא כללא הוא בכל המצוות כגון מילה ופ"ר (ע"ש בסוגיא), ואילו סברת 'מגו' שייכת רק בהתר שהותרו ישראל, שמתוך כך הותרו הכל - לכך הוצרך רש"י שם לפרש טעם אחר, שלא יצאו ישראל להקל אלא להתקדש, וזה מכריח שלא יתכן שבני נח מצווים במה שישראל אינם מצווים. מאידך לענין התר מפרכסת, אמר הגרא"ו, אין שייך הטעם דלא יצאו ישראל אלא להתקדש, שהרי בעצם כלולים גם הם באיסור אבר מן החי שנאמר לב"נ, אלא שנאמר להם 'מתיר' בשחיטה, ולבן נח אין קיים במציאות מעשה מתיר זה, אבל אין כאן קולא בעיקר הדין לישראל יותר מלעכו"ם - על כן הוצרך רש"י בחולין לטעם השני, שההתר גופא מהוה סיבה להתיר גם לב"נ².

אשר לפי"ז קמה וגם נצבה הקושיא הראשונה; שהרי נתבאר שמכך שהותרה המפרכסת לישראל אין הוכחה שלא נכללה באיסור אבר מן החי מעיקרא, דלעולם אף המפרכסת בכלל איסור אבמ"ה אלא שהתורה התירתו על ידי שחיטה המתרת, וסברת 'מי איכא מידי' לענין מפרכסת אינה אלא סיבה ולא גילוי וסימן, וא"כ הלא עד שלא נאמר לישראל התר בשר בשחיטה, ממילא אי אפשר להתיר לב"נ, שהרי התר ב"נ מסובב מההתר בישראל.

[דין אכילת בשר המפרכסת בישראל ובבן נח]

ב) קודם שנבוא לבאר יסוד הענין, נציע בקיצור את עיקרי הדינים בהך ענינא. כאמור, בשר המפרכסת שנפרש מן הבהמה לאחר שנשחטה בהכשר - מותר באכילה לישראל לכל הדעות. ובגוי - מחלוקת אמוראים; רב אחא בר יעקב אסר ורב פפא התיר, ותניא כוותיה. והנה הרמב"ם (מלכים ט, יג) פסק כרב אחא לאסור. והרשב"א (בתורת הבית הארוך ב, ג) תמה על הרמב"ם שהרי תניא דלא כרב אחא, ולפיכך פסק כר"פ, וכן נקטו עוד פוסקים להתירא. וכן נקט הש"ך (ביו"ד כז³) לעיקר [עכ"פ בבהמת ישראל וכשנשחטה כראוי, ע"ש].

² לא הבנתי, הלא ליכא קרא על זה אלא סברא, ומהי תיתי לחדש סברת 'מגו' אם ליכא טעם חיצוני שלא יתכן שיצאו ישראל להקל. ונראה לכאן שאף כאן מתפרשים דברי רש"י כמוש"כ בסנהדרין, שמתוך שהותר לישראל בהכרח שהתר זה קיים לב"נ, ואם שהיית ישראל מהוה מתיר לאיסור אבמ"ה בישראל, ודאי מהוה מתיר גם כן לב"נ.

³ וכן ע"ש נה סק"א שהביא מהרשב"א והר"ן דשרי להושיט לב"נ אבר המדולדל בבהמה שנשחטה כיון שאף בישראל אין בו אלא מצות פרוש. וזהו רק לשיטתם

פפא המתיר מפרכסת לאחר שחיטה, בן פקועה אסור כיון שהוא חי גמור. וכנראה הפמ"ג למד שגדר התר מפרכסת לב"נ הוא שהחיבה תורה המפרכסת כמתה גמורה על ידי השחיטה. וכן הוא לשון הרשב"א (בתוה"ב שם) והרשב"ץ (ח"ג רצו) והרמ"ה (יד רמה סנהדרין סג.), ולכן הסתפק בן פקועה שהוא חי ממש.

יסודות איסור אבר מן החי בישראל ובבן נח; משום 'מתה' או משום 'חיה'

ד) אך נראה שבשיטת הרמב"ם אין צריך לכל זה, לומר שהשחיטה מהוה 'מתיר' לאיסור אבר מן החי, אלא דמעיקרא אין איסור אבר מן החי לאחר שחיטה, וכפי שיבואר.

דהנה כתב הרמב"ם (מלכים טו) בן נח חייב על אבר מן החי ועל בשר מן החי בכל שהוא, שלא ניתנו השיעורים אלא לישראל בלבד וכו' אחד האבר או הבשר הפורש מן הבהמה וכו' (ומקור לזה בתוספתא סוף ע"ז). והקשה הגאון בעל שאגת אריה (מובא בשו"ת חת"ס יו"ד ע ועוד) הלא כיון שאין חייבים על אבר מן החי אלא כשיש בשר עמו (כדאמרינן בחולין קב ונפסק ברמב"ם רפ"ה ממאכ"א), והרי בן נח חייב בכל שהוא ואין להם עונש מלקות ולא אלא אזהרתן זו מיתתן א"כ מאי נפקא מינה בדין 'אבר', הלא בלאו הכי יש לו להתחייב משום אכילת הבשר שבו. ובשלמא בישראל הם שני חייבים שונים ונפ"מ לענין הערכת שיעור, שמשום 'אבר' חייבים גם במשהו בשר ואילו משום 'בשר' צריך כזית וכן נפ"מ לענין ריבוי מלקיות ולענין התראה.

וכבר פלפלו האחרונים באופנים שונים בישוב קושיא זו. ונראה ליישב הקושיא בדרך הפשט, ויסוד התירוץ אחד הוא אבל יש לפרשו בשלשה אופנים, ונבאר הקל קל תחילה.

הנה הקשה הכס"מ (שם הי"א) על מה שכתב הרמב"ם שכן נח חייב על בשר מן החי, והלא נחלקו אמוראים (חולין קב) במקור איסור בשר מן החי; רבי יוחנן אמר שחייבים עליו משום 'ובשר בשדה טרפה לא תאכלו' ולא משום אזהרת אבר מן החי, וריש לקיש אמר משום אבר מן החי ולא משום טריפה. ופסק הרמב"ם (מאכלות אסורות ד, ב; י; ה, ב) כריו"ח, כבשאר דוכתי. וקשה אם כן בני נח שלא הוזהרו על הטריפה, מנין שאסורים בבשר מן החי. אך כבר הראה בשער המלך (איסו"ב יז, ח), שלא על הרמב"ם תלונתנו כי הדבר מבואר בגמרא, שהרי רבי יוחנן שאמר שבבשר מן החי אין לוקין אלא משום טריפה, הוא עצמו אמר (בחולין קכט) שבשר מן החי אסור לבן נח. ואמנם כבר הקשה הרמב"ן (ומובא ברשב"א שם) מריו"ח דידיה אידידיה. ותירוץ דדוקא באיסור האמור בישראל, 'לא תאכל הנפש עם הבשר' משמע

בטנה - אינו טעון שחיטה לעצמו (חולין עד.) ואין בו איסור אבר מן החי הגם שהוא חי ורועה בעדר ובכל זאת ניתן בשחיטת אמו, וילפינן לדין זה מקרא ד'וכל בהמה מפרסת פרסה וגו' בבהמה אתה תאכלו' לרבות הולד שבתוך הבהמה (שם סט.) - הרי לנו מקור לכך שהשחיטה מהוה 'מתיר' לאבר מן החי ממש, ומזה ילפינן דבשר המפרכסת לאחר שחיטה מותר.

אלא שהדבר תלוי בחקירת האחרונים בדין התר בן פקועה, אם גדרו משום שהשחיטה מתייחסת גם לולד, כאילו נשחט בעצמו, וכפשט לשון הגמרא 'ארבע סימנים אכשר ביה רחמנא' - כן האריך בספר אתון דאוריתא (יד) בראיות מכריעות, שהרי דנו בגמרא (תמורה יא) בבהמת שלמים וולדה חולין ושחטה, יתחייב משום חולין בעזרה - הרי שנחשב כשחט הולד. וכן לענין גנב הטובה, הולד בכלל 'וטבח' (ע' ב"ק עח), ועוד ראיות. או גדר ההתר הוא שכל מה שבבהמה הותר ממילא בלא שחיטה - כן נקט בספר אמרי משה (ד) עפ"י מה דנקטינן דאף חלבו וגידו של הולד מותרים, והלא השחיטה אינה מתירה איסורי חלב וגיד, וע"כ שהתר מיוחד הוא לעובר כולו בלא שחיטה. ואמנם הראיות לשני הצדדים נכוחות, ולכן המחזור בזה כמו שכתב בקהלות יעקב (חולין יט) שהגדר הוא שאמרה תורה לראות את העובר כירך אמו לענין זה ששחיטת האם מועילה לו כשם שהיא מועילה לכל אחד מאבריה. וכן מתבאר גדר זה בדברי הגרי"ז (במכתבים שבסוף ספרו). והוא מכתב לבעל החזון-יחזקאל. וע' בחזו"י חולין פ"א ה"ז ופ"ד ה"ג). ועל כן מצד אחד נידון הוא כ'שחוט' לענין חולין בעזרה וטביחת הגנב, ומאידך גם חלבו הותר בשחיטת האם מפני שאנו רואים אותו כאבר מאברי אמו ולא כבהמה לעצמו, א"כ אין זה ה'חלב שעל הקרב' שאסרה תורה ולא הגיד 'אשר על כף הירך', אלא כחלב וגיד של רגל מרגלי האם. ולפי"ז אכן יש להוכיח מדין בן פקועה שהשחיטה מוציאה מידי אבר מן החי הגם שעדיין לא מתה, כי הלא עובר זה היתרו משום שחיטת האם, והיא אשר מוציאתו מאיסור אבר מן החי אעפ"י שהוא חי ממש.⁵

וע' ביפה תואר בשם רבו (מובא בפר"ד שם) שאחי יוסף אכלו בן פקועה ולכן יוסף החזיקם באוכלי אבר מן החי. והפר"ד כתב שתלוי הדבר בפלוגתא דרב פפא ורב אחא בר יעקב אם אמרינן סברת 'מי איכא מידי דלישראל שרי ולב"נ אסור' - הרי חזינן שהתר אבר מן החי בבן פקועה נסבב מחמת מעשה השחיטה הכשרה של האם. [ובפמ"ג (יג) הסתפק שמא גם לרב

⁵ צ"ב, הלא מקרא אין מוכח אלא דכל שכבהמה מותר, אבל לא שמענו התיירא לאיסור אבמ"ה ולעולם אימא לך דבעי שימות תחילה. [והרי יש מהראשונים המצריכים נחירה דוקא, ואף לשאר הראשונים דפליגי, לא שמענו אלא שאף במת בלא נחירה מותר]. וכל עיקר הך דינא שאין בבן פקועה איסור אבמ"ה אינו מפורש בגמרא, והט"ז (יג סק"ג) למד כן מסברא, מדלא טעון שחיטה (וכמו שכתב רש"י גבי חגיבים), אבל ללמוד מכאן התר שחיטה לאיסור אבמ"ה מנין לנו.

כבהמה שנטרפה בשדה; 'מה לי טרפה אותה חיה מה לי חתכה בסכין מה לי בכלה מה לי במקצתה' (רמב"ם מאכ"א ד,י). נמצא אם כן שהואיל ואיסור אבמ"ה בישראל הוא משום ה'מיתה', על כן איכא תרי גווני, אבר ובשר, האבר הריחו כנבלה והבשר הוא כטריפה ממש⁷. לא כן בבן נח שאין בו דין שחיטה וע"כ יסוד איסורו משום שם 'חיה', א"כ כך לי אבר כך לי בשר, שניהם כלולים באיסור זה. וא"כ זהו מש"כ הרמב"ם שאסור באבר ואסור בבשר, ללמד בא את עיקר גדר איסור אבמ"ה בבן נח, שהוא משום 'אכילת חי', הן באבר הן בבשר. ואתי שפיר היטב שנקט שם 'אבר מן החי' לעצמו, לומר שאף אבר שאין לו חילוף שנתלש מן החי והרי זה כנבלה במקצת - גם הוא נאסר לבן נח משום 'מן החי'.

ובזה פירש בזכר יצחק הא דנקטינן (בחולין קב) בהמה בחייה לאו לאיברים עומדת, שאם אבל בע"ח בשלמותו כגון ציפור קטנה, אינו עובר משום 'אבמ"ה' - שהואיל והיא חיה ממש, אין לחייב עליה משום 'נבלה'. אמנם למ"ד בהמה בחייה לאיברים עומדת, אינו סובר גדר זה דמשום נבלה הוא שהרי היא בהמה חיה בשלמותה, אבל הרמב"ם שנקט לאו לאיברים, גדר הדין הוא משום מתה. אך יש מקום לפרש אף למ"ד 'לאיברים עומדת' כגדר האמור, כמו שביאר בספר 'חלקו של יוסף' או באופן אחר. ואכ"מ.]

[וההוכחות; חגבים, בשר אדם, בהמה בשלמותה]

ויש להוכיח כן מכמה מקומות; -

רש"י (בשבת צ:): פירש שלכך אין בחגבים איסור אבמ"ה, משום שאינם טעונים שחיטה. ואינו מובן לכאורה מה ענין שחיטה לאיסור זה, נהי דאינו טעון שחיטה סוף סוף הוא אוכל אבר מן החי - אך לפי האמור מובן, כי בישראל גדר האיסור הוא כעין 'מתה' בלא שחיטה ולא משום 'חיה', הלכך בחגבים שאין בהם איסור נבלה, מותר בהם אבר מן החי.

כיוצא בדבר לענין בשר אדם, דעת הרמב"ן (בכתובות ס. וכן ע' בפרשת שמיני) שאין איסור דאוריתא באכילתו. וברמב"ם (מאכ"א ב,ג) מבואר שיש בו איסור עשה בלבד. ואולם הריטב"א (בכתובות ס) כתב שאסור משום אבר מן החי. וכן כתב הרשב"ש (בתשובה תקיח), שהרי כללא הוא דכל שבשרו מותר [לאפוקי טמאים], אתה מצווה על אברו. וא"כ יש לעמוד על טעמו של הרמב"ן שאין

ליה לריו"ח אבר דוקא ולא בשר, כנפש שאינו עושה חליפין, משא"כ קרא ד'אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו האמור לב"נ - אף בשר במשמע. וכן כיוון הלח"מ (הל' מלכים שם) מדנפשיה.

ואם כן יש לומר בפשוטו שזו כוונת הרמב"ם באמרו שחייב על אבר מן החי ועל בשר מן החי - שלא תטעה לומר שאין בב"נ איסור בשר ושהרי מקורו בישראל מלאו דטריפה ואין בב"נ מזהר עליה, וכקושיית הכס"מ, לכך אשמעינן שאף בשר במשמע וכדמוכח בגמרא. וא"כ אין קושיא למאי נצרך דינא ד'אבר' תיפול"ל מטעם 'בשר' - כי אין כוונת הרמב"ם שהאבר והבשר הם איסורים חלוקים (וכבישראל) עד שתשאל ל"ל תרוויחו, אלא כוונתו לומר שגם הבשר כלול באיסור אבר מן החי בב"נ. ומה שנקט 'וכן חייב על אבר מן החי' - כי זהו שם האיסור בכל מקום בש"ס, אבל לעולם אין הכוונה בשם איסור לעצמו של 'אבר'.⁶

אמנם נראה שיש עוד דברים בגו, ועיקר הענין בזכר יצחק (ח"א לג וח"ב יד. וע"ע חליפת מכתבים בשו"ת נאות יעקב) שפירש בשיטת הרמב"ם שאיסור אבמ"ה בישראל ובבני נח חלוק מיסודו; בישראל האיסור הוא משום שהאבר שפרש מן החי הריחו כעין נבלה, שכשם שהזהירה תורה על הנבלה כשנתבלה ממש, כך אסרה את האבר שפרש מן הבהמה ו'מת'. ואמנם הוא לאו לעצמו ולא מלאו דנבלה, אבל עניינו כענין איסור נבלה. וזהו ששנו בתוספתא (חולין ז,ד) אבר מן החי חייב משום נבלה - אין הכוונה שלוקה גם משום לאו דנבלה מלבד איסור אבר מן החי, אלא מפרש מהות איסור אבמ"ה שהוא משום 'נבלה' במקצתה, וכמו לענין טומאה דילפינן (בחולין קכח:): מ'וכי ימות מן הבהמה' שאבר מן החי מטמא, שמקצת מהבהמה כנבלה לטמא, שהרי שאבר מן החי דומה לנתנבלה במקצתה. ואילו בבן נח שאין לו איסור נבלה, על כרחך שאין זה הגדר אלא לאידך גיסא, משום שם 'חיה' שיש על האבר מן החי.

והנה בבשר הפורש מן החי אין שם 'מיתה' עליו מפני שיש לו חליפין, ואינו כאבר שאין לו חילוף והוא כ'נפש' (כמבואר בחולין שם לענין טומאה, שמתעם זה אין הבשר מטמא כאבר). וזהו טעמו של רבי יוחנן שבשר מן החי לא נכלל באזהרת 'לא תאכל הנפש עם הבשר' אלא אזהרתו בלאו דטרפה - כמו שפרש"י (בחולין לג:): - מפני שאינו כאבר שפרש ו'התנבל' אלא ש'נטרף' הבשר ונעתק מהבהמה, והריחו

⁷ ומשמע ברמב"ם (מאכ"א ה,ג) שבשר שהופרד מאבר מן החי, חיובו משום בשר מן החי דהיינו לאו דטריפה (כן מפורש בקרי"ס ובמנ"ח תנב). ואף שבא מאבר שנידון כ'נבלה' - צ"ל דכל שנכשיו אין הבשר מחובר לאבר, אין שם האבר עליו להחשב כ'נבלה' אלא נידון כבשר שנטרף, הגם שמקורם לכן היה נחשב כ'נבלה' בהיותו חלק מאבר שפרש.

⁶ יש לודקדק מפשטות לשון הרמב"ם (רפ"ה ממאכ"א) שעיקר האיסור בב"נ גם הוא נאמר באבר דווקא. ע"כ לכא"ו נראה לפרש כדעתו שאמנם 'אבר' הוא עיקר שם האיסור, אלא שההלכה דבעינן בשר גידין ועצמות, נקט הרמב"ם שהוא משום הלכות חשיבות ושיעורין, וכמדויק בלשונו (שם בה"ב) 'אינו חייב עליו משום אבמ"ה עד שיפורש כברייתו בשר גידים ועצמות'. וא"כ י"ל דבב"נ שאין בו שיעורין, חייב על בשר שפרש מדין 'אבר', שהרי הוא מקצת מאבר שפירש.

והשתא מבואר דאזיל הרמב"ם לשיטתו שפסק כרב אחא בר יעקב שבהמה שנשחטה ע"י ישראל אסורה לבן נח משום אבר מן החי בעודה מפרכסת, ולא קיבל הטענה דמי איכא מידי דלישראל שרי ולב"נ אסור - כי אמנם מודה לגוף הנחה זו, אך נקט שגדר איסור אבמ"ה בבן נח שונה במהותו מישראל, דמשום אכילת חיה אתינן עלה, וא"כ כך לי אם נשחטה אם לא נשחטה, לעולם אסורה היא בחיותה, והרי המפרכסת כחיה לכל דבריה. ורק בישראל שאיסורו משום 'נבלה', לזה אם נשחטה הרי ממילא מותרת שכבר יצאה מידי נבלה. ורק רב פפא שנקט שהוא איסור אחד בישראל ובב"נ, לכך סבר כיון שהתירה השחיטה בישראל, דין הוא שתתיר לב"נ, אבל לרב אחא שהם איסורים חלוקים ביסודם, אין ללמוד מדישראל שרי דב"נ נמי שרי.

ומובן שאף על פי דתניא כוותיה דרב פפא, סמך הרמב"ם על התוספתא בחולין שיש באבר מן החי משום נבלה, והיינו כסברת רב אחא בר יעקב.

וחילוק זה מדויק בלשון הגמרא (חולין לג.) - כמוש"כ בזכר"י - בהא דאמר רב אחא בר יעקב מזמנין ישראל על בני מעיים ואין מזמנים גויים על בני מעיים, מ"ט, ישראל דבשחיטה תליא מילתא כיון דאיכא שחיטה מעלייתא אישתרי להו, גויים דבנחירה סגי להו ובמיתה תליא מילתא הני כאבר מן החי דמו'. הנה לפי ההבנה הרגילה דבישראל השחיטה מתירה האיסור משא"כ בעכו"ם, מהו אריכות הלשון 'תליא מילתא', הול"ל בקיצור בישראל דאיכא שחיטה שרי, בגויים דלא איתמר בהו שחיטה אסור. אך לפי האמור מדויק היטב, דבישראל ההתר דמעיקרא תלוי בשחיטה, כי עיקר איסור אבמ"ה הוא בכך שמתה בלא שחיטה, לא כן בגוי 'במיתה תליא מילתא' - דעיקר האיסור תלוי במיתה, במה שאינה מתה אלא חיה, הלכך אף לאחר שחיטה אסור כל עוד היא חיה.

נמצא לפי זה שהתר בשר המפרכסת לישראל אינו משום 'מעשה מתיר' דשחיטה באיסור אבמ"ה, אלא משום שעיקר האיסור בישראל הוא משום לתא דנבלה ואו 'טרפה' בבשר מן החי, והרי אין שייך לאסור משום 'נבלה' לאחר שחיטה. וא"כ אין עריך מקור לכך דהשחיטה מהוה מתיר לאיסור אבמ"ה, דמעיקרא גדר איסור זה הוא במה שהיא מתה בלא שחיטה.

[חזוב 'בשר מן החי' באכילת אבר]

ה והנה המנ"ח (תנב) נקט כדבר פשוט בסברא שהאוכל אבר מן החי ויש בו כזית בשר - לוקה שתיים; אחת משום 'אבר' ואחת משום 'בשר בשדה

אבר מן החי נוהג בבשר אדם.⁸ וביאר הר"ן (בכתובות ס.) שזהו משום שאין בו שחיטה (וכ"ה בתשובת הרשב"א ח"א שסד). ומבואר הדבר לפי האמור, שהרי עיקר האיסור הוא משום אכילת נבלה, וזה אין שייך באדם. ולפי"ז יצא שבב"נ שייסוד איסורו משום אכילת דבר מן החי, יש לאסור בשר אדם משום אבר מן החי. ואמנם כן כתבו המנ"ח (תנביב) והא"ש (מאכ"א ב.ג. יעו"ש) מטעמים אחרים, שיש בנכרי איסור אכילת אבר מן החי בבשר אדם.⁹

ועוד יובן לפי"ז מה דאיתא בכתבי הגרי"ז (בכורות ו) בשם אחיו הגר"מ דהא דאמרינן בהמה בחייה לאו לאברים עומדת, זהו דוקא בישראל, אבל בן נח אסור. והגרי"ז הוכיח כן מסוגית הגמרא שם ורש"י. והגר"מ באר הענין לפי דרכו, אבל אפשר לבאר על פי הסברא האמורה, דבב"נ הלא עיקר האיסור הוא משום אכילת חיה, א"כ ודאי גם בחייה נאסרה, רק בישראל שאיסורו הוא משום 'נבלה במקצתה' בזה אין שייך אלא באבר שהתנתק ו'מת' מהבהמה ולא כשהבהמה חיה בשלמותה.¹⁰

⁸ באו"ש צדד שני טעמים: א. משום שבשר אדם אסור לאחר מיתה. ב. משום כל שאי אהה מצווה על דמו אי אהה מצווה על בשרו. ושם יש ליתן טעם חדש, כי היכי דאמרינן בהמה בחייה לאו לאברים עומדת דמש"ה לא על כגון זה דיברה תורה [הגם שלא יצא מכלל משמעות 'לא תאכל הנפש על הבשר'], כך בדומה לזה אדם שאינו עומד לאברים אף לאחר מיתתו, לא עליו קאמר קרא 'לא תאכל'. ולפי טעם זה נראה שאין חילוק בין ישראל לב"נ.

⁹ לפי"ז הם שני איסורים שונים, ומה שיש לזה אין לזה, לב"נ אסור משום חי הגם שאין בו איסור נבלה, ולכן נאסר אף בבשר אדם מן החי ואף בהמה בחייה ובשר מבין פקועה, ולשראל אין איסור חי דלכך כל אלו מותרים, ואסור משום 'מתה' ולכן הותר לאחי שחיטה. וצ"ע מהי תיחיל לומר שאיסור דב"נ פקע לישראל. גם מ"ט לא נאמר סברת 'אי איכא מידי' כלפי איסור חיה, שהרי להתקדש יצאו ישראל ומדוע הותר להם החי [ואי"ל כיון דמ"מ אסורים ישראל מצד אחר, לכך אין לחוש (כסברת התוס' בחולין ג.), הלא כיון דאיכא נפקחות לקולא, חורה הסברא למקומה]. עוד קשה מדפרין בסנהדרין (נט.) ל"ל למישני בסני, ומתוך כדריב"ח דכל מצוה שנאמרה ונשנית לזה לזה נאמרה. ומאי אסורים ישראל מצד אחר, לכך אין לחוש (כסברת התוס' בחולין ג.), הלא לא נשנה במתן תורה ובדין הוא שייפקע מהם. וכי תימא דמ"מ שם אחר הוא וחשיב כנשנה, סו"ס הלא נשנה לצורך וכל כה"ג מבואר בסוגיא דלא חשיב כנשנה ואינו נוהג אלא בישראל. ועי' אמאי חשיב לה בחולין קב. אבמה"ח על טמאים 'איסור מוסיף' לפי שאיסורו נוהג בב"נ כבישראל, והלא הוא איסור אחר.

אלא שכבר מבואר בזכר"י שם שהדבר תלוי בפלוגתא דתנאי ואמוראי, וא"כ שם הנך סוגיות אולי לרב פפא שהתיר מפרכסת בב"נ, אבל הרמב"ם פסק כרב אחא ב"י. ולפי"ז נחשבה קשיית הפר"ח (סב, מובאת במנ"ח תנב) על מה דמדויק ברמב"ם (מאכ"א ה,ה) שאבמ"ה לא הוי איסור מוסיף על טריפה, דלא כסוגיית הגמרא. והיה אפשר באופן פחות מחודש, דבישראל תרויהו אינהו, שבנוסף לאיסור חיה איתוהו גם לתא דנבלה כמתן בתוספתא. ומש"כ רש"י שבחגבים ליכא איסור אבמ"ה משום שא"צ שחיטה, ולכאורה תימה לפי טעמו למאי אצטרך (בסנהדרין נט) למעט שריצים מאבמ"ה, תיפול שאין בהם שחיטה. אך התם בב"נ מיירי שאין נוגע לשחיטה אלא משום אכילת חי אסור, א"כ הכא נמי לענין חגבים, מצד איסור דב"נ נתמעטו מ'דמו בבשרו' כשרצים שאין דמם חלוק מבשרם (וכמוש"כ המנ"ח תנבי, רק דמ"מ בישראל יש גם איסור משום לתא דנבלה, ועי' כתב רש"י הך טעמא דאינו טעון שחיטה.

ונראה דרש"י אויל לשיטתו בזה (בפסחים לו.) שבהמה שנחבלה ביוהכ"פ לא אתי איסור יוהכ"פ וחל על איסור נבלה משום שהיתה אסורה כבר מקודם באיסור אבר מן החי, והקשו בתוס' הלא כי פקע איסור אבמ"ה יחול עליה איסור יוהכ"פ ונבלה בב"א - אך סובר רש"י שאיסור אבמ"ה עניינו ג"כ משום לתא דנבלה, ואיסור זה לא פקע. ובוה יש לפרש לשון התוספתא סוף ע"ז אבר ובשר המדולדלין אסורין לב"נ ואצ"ל לישראל - ומדוע בישראל פשוט יותר לאסור. אלא משום דמלבד איסור דב"נ איתוסף ביה איסור דנבלה וטרפה.

¹⁰ ובוה יובנו דברי התוספתא סוף ע"ז, נטל צפור שאין בה כזית רבי פוטרי וראברי"ש מחייב, ומה על אבר ממנו חייב כולו לא יהא חייב. והנה מכל הקשר הדברים שם משמע דקראי אב"נ. אלא שאין מובן הק"ו דראברי"ש, הלא יש יותר סברא לטפול ככולו דהלא בהמה בחייה לאו לאברים עומדת. ונראה דלכך מוקי לה סוגית הגמרא (ב"ב:) בישראל והנידון הוא לענין שיעורים. אך נראה שהרמב"ם נקט שכ"ז לרב פפא אבל לרב אחא בר יעקב יש לפרש התוספתא כפשוטה דמיירי בב"נ ככל שאר הדינים, ורבי סבר שב"נ פטור על האבר בפחות מכזית (אולי משום 'מי איכא מידי'. וכן למתני ממכתב הגר"ח שליט"א ש"ל כן בדעת ריש לקיש דס"ל ח"ש מותר מה"ח), וראברי"ש חולק וסובר דנכרי חייב בכלשהו, וס"ל דהואיל ובב"נ יסוד האיסור משום חי הוא [לרב אחא], א"כ ודאי יש סברא לאסור אכילת חי יותר מאבר שנחלש, ורק בישראל הסברא מהופכת, דחייבו משום נבלה.

היתה שחיטה המתרת, אך אין נראה כן פשט הדברים, שהרי ציווי זה נאמר לדורות עולם לבני נח, וגם נראה שמדבר על שחיטה כשרה]. ונראה שמפרש כן את עיקר הכתוב ד'בנפשו דמו' - ולפי האמור אתי שפיר, כי זהו עיקר המגיד את יסוד איסור אבמ"ה בב"נ בשונה מישראל, שאף במקום שאין לתא דנבלה, כגון לאחר שחיטה, אסור משום אכילת חיה.

ומוטעם היטב דקדוק הרמב"ן (בחולין קכט) בלשונות המקראות; בישראל כתיב 'לא תאכל הנפש עם הבשר' ומשמע לריו"ח דוקא דבר שהוא כנפש שאינו עושה חליפין, והיינו אבר, אבל בשר חי אינו נכלל בזה אלא מאזהרת 'ובשר בשדה טרפה' הוא שאסור. ואילו בב"נ כתיב 'אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו' - משמע לא תאכל בשר אשר נפשו בו. ולפי האמור נראה דעיקר קרא בבשר מן החי, דחשיב 'חי' טפי מאבר שלם שנתלש שהוא נבלה במקצת שהרי אין לו חליפין אלא הוא כנפש שמתה. וכ"מ בתרגום יונתן שתרגם קרא דנח 'בשרא' ולא אבר. נמצא אם כן שבישראל שיסוד האיסור הוא משום 'מתה', עיקר האיסור באבר דוקא ואילו בשר מן החי נלמד מטרפה, ובב"נ שיסוד איסורו משום חי, עיקר פשטיה דקרא ב'בשר', והאבר נכלל עמו.

נמצא לפי"ז טעם נוסף במה שהוצרך הרמב"ם להדגיש איסור אבר ואיסור בשר בנח וזהו אין נפ"מ באיסורא דאברן - שרצה להשמיענו בזה שהואיל ויסוד איסורו משום אכילת 'חיה', לא נימא דווקא בבשר נאסר, שהוא עיקר קרא ד'אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו', אבל אבר שלם שנתלש ייחשב כנבלה במקצתה [שהרי משום זה מחייבין עליו בישראל] והלא הנבלה מותרת לב"נ - לכך השמיענו שגם האבר אסור.¹³

עיקרי דברים

א) נראה בשיטת הרמב"ם - כמוש"כ בזכר יצחק - שגדר איסור אבר מן החי בישראל הוא משום לתא ד'נבלה' שעל האבר (ומקור דבריו בתוספתא, וכדעת רב אחא בר יעקב בחולין לג - דלא כרב פפא). ולא כגדר האיסור בנח שהוא משום לתא ד'חי'.

לפי זה, התר בשר המפרכסת לאחר שחיטה, אין עריך לומר שהוא מפאת חידוש מיוחד שהשחיטה מהווה 'מעשה מתיר' לאיסור אבר מן החי [יתכן שמקור חידוש זה הוא מהדרשא דשחיטה אינה עושה ניפול באבר המדולדל הגם שמיתה עושה ניפול. או מקורו נלמד מדין בן פקועה, כמבואר בפנים], אלא מפני שכל

טרפה' כדין בשר מן החי. אמנם אין הדבר ברור כלל, דהנה הרמב"ם (הה) פסק שהתולש חלב מן החי ואכלו לוקה שתים, משום חלב ומשום אבר מן החי. ותמה הפר"ח (סב) למה לא לוקה שלש, גם משום 'ובשר בשדה טרפה' כדין האוכל בשר מן החי. וכתב בתפארת יעקב (חולין קב) שלדעת הרמב"ם אינו לוקה על אבר משום בשר מן החי מפני שאינו דומה ל'בשר בשדה' כיון שלא נתלש ונטרף ממקומו. והגרי"פ פ' פערלא (ל"ת סב) נתן טעם אחר, משום שהאבר יצא לידון בדבר החדש הלכך אי אתה מחזירו לכללו, ואין בו חיוב משום בשר שפירש מן החי.¹¹ וכתב שאמנם התוס' (בחולין קא: ד"ה סד"ה שאין) נקטו כהנחה פשוטה שלוקה על אבר גם משום בשר, אבל בדעת רש"י שם י"ל שאינו לוקה כדמשמע ברמב"ם, ובכך מיתרצא קושית התוס' עליו.

ולפי האמור זכינו לטעם אחר, שהרי אין מקום לחייב גם משום לתא ד'נבלה' וגם משום 'טרפה', כי בעצם שניהם אסורים משום שם מיתה והעדר חיות, אלא דהטרפה אינה מתה ממש רק 'תחילת נבלה היא' (כדברי הרמב"ם מאכ"א ד,יז) - שלכך הנבלה והטרפה מצטרפות לכזית), ועל כן כל שהבשר חלק מאבר ואתה מחייב עליו משום שהוא נבלה, אין שייך לחייב גם משום טרפה. נמצא שהולך הרמב"ם לשיטתו במה שפסק כרב אחא, והיינו משום דאיסור אבמ"ה בישראל גדרו כאיסור נבלה כנ"ל, ומפני כן נקט שאינו לוקה בו גם משום 'בשר מן החי', שאי אפשר לחייב על אותה חתיכה משום אבר ומשום בשר, שזה 'נבלה' וזה 'טרפה'.¹²

[עיקר האיסור בבני נח נאמר בבשר מן החי, שלא כבישראל]

ובתרגום יונתן על הפסוק 'אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו' הנאמר לנח, פירש 'ברם בשרא דתליש מן חיותא חיה בזמן דנפשיה ביה או דתליש מן חיותא נכיסתא ועד דלא נפקא כולא נשמתא - לא תכלון'. פשטות דבריו מורה שלב"נ אסור בשר המפרכסת גם לאחר שחיטה כשרה, כשיטת רב אחא בר יעקב וכפסק הרמב"ם ואמנם במש"ח (פרשת נח) כתב שדבריו אמורים קודם מתן תורה דוקא, שעדיין לא

¹¹ לפי טעם זה יצא שלר"מ (בחולין קב) דבעוף אין איסור אבמ"ה, מ"מ יתחייב [לריו"ח] משום טרפה אם יש שם כזית בשר, דמה לי נטרפה כולה מה לי נטרף אבר אחד. וכן נראה לפי הטעם המבואר בפנים, דדווקא כשמתחייב מדין אבמ"ה דהיינו כ'נבלה', אין לחייבו משום טריפה, אבל בעוף לר"מ חייב. ואולם לפי טעמא דהתפא"י יתכן שאין זה בכלל 'ובשר בשדה'. וצ"ע.

¹² כיו"ב נראה שאעפ"י שבחמה בחייה לאו לאכרין עומדת ולא חל איסור אבמ"ה, חייב באכילתו משום טרפה כשאכל כזית בשר, וטריפתו ואכילתו באים כאחת. ונראה שזו כוונת רש"י בחולין קא: ומיתרצו בזה קושיות התוס', דלעולם בהמה בחייה לאו לחיותך בשר עומדת ולא חל כעת איסור טריפה, אבל סובר רש"י שבשעה שאכל חל האיסור, דסו"ס לא גרע מטרפה, מה לי נטרפה ע"י חיה בשדה או בשיניו.

¹³ לפי"ז נראה דבר חדש, שכחצי זית בשר מן החי מצטרף עם כחצי זית אבר מן החי גם לריו"ח שהם לארין חלוקים, כמו נבלה וטרפה שמצטרפות להרמב"ם.

¹³ יש להעיר מלשון הרמב"ם (מאכ"א ה,א) 'מפי השמועה למדו שזה שנאמר בתורה לא תאכל הנפש עם הבשר לאיסור אבר שנחתך מן החי. ועל אבר מן החי הוא אומר לנח אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו'. והולך שם ומבאר גדר 'אבר' - משמע לכאורה שגם בב"נ עיקר איסורא באבר. וכן משמעות דברי הרשב"א בחולין שם.

עיקר איסור אבר מן החי עניינו משום נבלות והעדר שחיטה.

וזוהו טעמו של רב אחא בר יעקב שאוסר בשר המפרכסת לבני נח משום אבר מן החי - כי גדר האיסור אצלם הוא משום 'חיה' והרי המפרכסת כחיה לכל דבריה. (ב-ד)

ב) מובן לפי זה שבדברים שאינם טעונים שחיטה, אין שייך איסור אבר מן החי בישראל, כגון חגבים (כפרש"י טעם זה) ובשר אדם (לדעת הרמב"ן - דלא כריטב"א ורשב"ש - כפי שפירשוהו הר"ן והרשב"א). משא"כ בבני נח, אין הדבר תלוי בשחיטה, ואף במינים שאינם בני שחיטה שייך בהם איסור אבריה.

וכן בהמה בחייה, לפי מה שאנו נוקטים 'לאו לאברים עומדת' אין בה איסור אבר מן החי בישראל - שהרי היא חיה בשלמותה ואין בה נבלות. משא"כ בבן נח, נראה (כמוש"כ הגר"מ סולוביצ'יק מטעם אחר) שיש בה איסור אבר מן החי. (ד)

ג) איסור בשר מן החי בישראל, יסודו משום לאו דטריפה (להלכה דנקטינן כרבי יוחנן ולא כר"ל), כי בשר שפירש אינו כאבר ש'התנבל', שהרי הבשר שפרש יש לו חליפין ואינו בגדר 'נפש' שאין לה חליפין, וכאבר.

ולפי האמור נראה שבאכילת אבר אין חייבים משום 'בשר' וכ"נ בשיטת הרמב"ם ורש"י, ודלא כהתוס' שהרי האבר שפרש מהחי הוא כנבלה במקצתה, וא"א לחייב בו בנוסף לאיסור 'נבלה' גם משום טרפה שהיא רק 'תחילת נבלה'. (ה)

ד) מה שאין כן בבני נח שיסוד האיסור משום 'חי', אדרבה, עיקר האיסור נאמר בבשר מן החי שהרי הוא חלק מבהמה חיה (וכן יש ללמוד מלשון תרגום יונתן. ובכך מוטעמים דברי הרמב"ם והרמב"ן), אלא שגם אבר שלם שפרש מהבהמה נכלל באיסור זה - אבל אין כאן שני שמות מוחלקין כבישראל - שהכל משום 'מן החי' הוא. (ד ה)